

/ Eva H. (*1957): Zdravotní sestrou v Karlových Varech

rozhovor uskutečněn 13. 9. 2021 v Nejdku
tazatelka Marie Koval (Mrvová)

→ 1. Kapitola:

Porodní asistentkou v Karlových Varech (1957–1980)

Tak já jsem se narodila v Karlových Varech v padesátém sedmém roce v nemocnici. Pak jsem žila celý život v Nejdku s rodičema. A žili jsme dohromady s mojí kmotrou, která vlastně ze začátku strašně pomohla mamince. No a mamka se seznámila s mým otcem v nemocnici, kde pracovala. On pochází z jižních Čech a přišel sem do pohraničí pracovat.

Bratr, ten byl o osm let [starší], a když ho mamka přihlásila do školy, tak se ptal, jakou národnost, a ona říkala, že tatínek je Čech, ale ona že je Němka. Ale tatínek nikam nechodil, na žádný schůze, nic, tak dali národnost, že jsme měli oba národnost německou, i s bratrem. Bratr ten se vyučil tady na učňovce soustružníkem kovů. A já jsem absolvovala základní školu, pak jsem se dostala na gymnázium do Ostrova. Po gymnáziu jsem ještě studovala v Plzni na oboru ženská sestra, to je jako přeloženo porodní asistentka. Po ukončení této školy jsem potom nastoupila v nemocnici ve Varech, kde člověk na gynekologickém oddělení absolvoval tzv. kolečko, že jsem procházela gynekologií, šestinedělím, porodním sálem. A po roce práce jsem se dostala na operační sál.

Po dvou, třech letech jsem si dodělávala školu na asistentku, dál na instrumentářku v Brně, to jsem dojížděla dva roky. Dálkově se to dělalo. Nejprve bylo všeobecný vzdělání, takový komunistický, a to se dělaly různé zkoušky ohledně marxismu-leninismu, pak ekonomika, ohledně zdravotnictví, a takový čtyři předměty obecný. Zkoušky jsem absolvovala a pak jsem dělala celý léta kromě mateřských, co jsem byla s děvčatama doma, dva roky a tři roky, tak jsem dělala celou dobu v nemocnici jako instrumentářka. Pak jsem absolvovala tu atestaci celou dobu, aby se zvýšil jako plat tenkrát, no nevím, já jsem nastupovala, měla jsem 1 560 Kč. A když jsem dodělala atestaci po těch pěti letech, za rok to zvýšili o stovku, a když jsem dodělala atestaci, tak to zvýšili, měla jsem snad 1 900 Kč tenkrát. A práce, práce, pořád byla práce, tam jsme pořád jeli, měli jsme dva sály operační na gynekologii a tam se prostě makalo a makalo. A když to zhodnotím, tak si myslím, že to byla moc hezká práce.

→ 2. kapitola:

Koupali jsme se v neckách (1960–1989)

S tatínkem jsme mluvili česky a s maminkou, s bratrem a s tou kmotrou jsme mluvili německy tím dialektem tady, jak se mluví na Nejdecku. Třebas řeknu příklad, německy se řekne Jak se máš: Wie geht es dir? A nejdecky: Wie gehts? [wí gejts].

Dělali jsme u tý kmotry všechno, dřevo, který jsme potom dováželi na to náměstí, kde jsme měli krbový kamna nebo kachlový kamna, tam jsme topili. A prádlo, to se pralo taky u ní, ona měla takovou prádelnu, vyvařovalo. Kotel tam byl takovej, necky, do kterých se namáčelo, tam jsme se vykoupali a prostě, jak to tak bylo v té době. A my jsme měli ten byt na náměstí a tam nebyla žádná koupelna, takže aspoň tam že jsme se mohli vykoupat v těch neckách, byly dřevěný takový.

Vdávala jsem se potom až v 26. V 27 jsem měla jednu dceru a ve 32 jsem měla druhou dceru. Pak když jsem se vdala za muže, tak jsem přišla sem [do Nejdku], on už měl vlastně barák tady, můžu říct, že upravil po jeho rodičích. Můj muž se vlastně tady v tom baráku narodil.

→ 3. kapitola:**Do Německa jen na devizový příslib (1967–1989)**

Jezdily návštěvy z Německa, co mohly. Oni byli rádi, že měli kde spát, kde se mohli ubytovat. Ta teta, která bydlela na Přebuzi, ty se vystěhovali v 67. roce, a druhá teta zase v 69., se vystěhovali do Německa. Já jsem se potom chtěla dostat do Německa na návštěvu. To jsem byla už v práci, ale v té době to bylo vlastně jediné na devizový příslib, tak jsem zkoušela za sebou asi třikrát, nikdy mi ho nedali. A naposledy jsem žádala jenom, aby mě pustili na návštěvu a oni si mysleli, že tam zůstanu, jo. Tak jsem dostala asi snad tenkrát, já nevím, dvacet marek. To jsem tam jela vlakem, mamka se mnou jela do Chebu a když jsem se vracela, tak samozřejmě jiný oblečení, všechno, tak člověk mladší si rád koupil zase nějaký jiný věci, co tam byly – rifle a takovýchle všelijaký oblečení, tak mě málem ani nepoznala, protože jsem měla i nověj kabát a všechno nový. Ale mě by nenapadlo, abych tam zůstala, když tady zůstala rodina.

A pak jsem se vlastně vdala za muže a měli jsme starší dceru, tak jsme žádali, že tam pojedeme ještě jednou se podívat k tomu bratrancovi jednomu a tak, co tam byli ty příbuzný. Strašný problémy, muže zavolali na policii, a vy tady máte barák a vy tady máte, já nevím co, budete chtít utéct a takovýchle v tom smyslu. Říkal, proč bych měl utíkat, já tady mám svoje rodiče, my tam jedeme jenom navštívit příbuzný mojí ženy a nic víc. Tak přece jenom nás pustili. Bylo to takový, jako když se vracíte, když jedete tam, jako kdyby tady to bylo tak zastřené, špinavý, neuklizený. Přijedete do Německa a tam to bylo všechno uklizený, nebo člověk na to tak nahlížel v té době.

Moje maminka dělala v česárně, když skončila v té nemocnici, tak nastoupila do česárny a dělala u stroje na sdrůžování a nebyla vyučená. Vzpomínala, jak [Němci] odcházeli a jak byly odsuný, ale ona že byla zaměstnaná v nemocnici tenkrát, tak nebyla odsunutá, a ta moje kmotra taky ne, protože byly potřebný jako v té nemocnici. Takže ona tam dělala uklízečku, nebo jestli byla v kuchyňce, nebo co dělala. Ale byla potřebná a neodsunuli ji. A tím pádem se seznámila s tatínkem a zůstala tady.

Celá rodina se v roce 1969 spolu s kmotrou chtěla vystěhovat do Německa k ostatním příbuzným. Čekali na repatriační lístek, komunistický režim to však kmotře paní Evy neumožnil, tak zůstali v Čechách.

Takže jsme se už nemohli vystěhovat. Tak to zarazili a už jsme tady zůstali... A nikdy jsem se za to nestyděla, vždycky jsem se hrdě hlásila. Já mám národnost německou a hotovo.

→ 4. kapitola:**Nutella a rifle z Tuzexu byly hit! (70.–80. léta)**

Když potom jsme chodili v té době do toho lesa, tak to jsme aspoň sbírali houby, protože když někdo přijel z Německa, byli rádi, že můžou, když jim to dovolili, sem zase jezdit v té době. A my jsme nevěděli, co jim má člověk dát, tak oni byli rádi, že dostali třeba zavařený borůvky nebo brusinky nebo sušený houby. Tak tímhle tím způsobem jsme se jako revanšovali za to, že třebas přivezli mně Nutellu, která v té době tady vůbec nebyla. A to bylo něco, že jo, v té doby jako nějaká Nutella. Já jsem dostala třeba dvě Nutelly, jé, to bylo úplně boží. V dnešní době, ty děti, to je běžný.

A vím, že ještě jednu kmotru jsem měla, která se vystěhovala do Německa, a od té jsem dostávala k narozeninám a na Vánoce – nepřišly marky, ale ona to posílala nějak přes nějakou to, a to se posílaly bony. A ty bony jsem dostala, já nevím, dvacet marek nebo deset marek, a dostala jsem za to bony a za ty bony jsem si potom mohla něco koupit v Tuzexu tenkrát. Takže to bylo takový, jako že se třeba nastřádalo nebo se koupily taky podpultově, za 5 korun 1 bon, nebo jak bych to řekla. Velkej hit bylo koupit si rifle, že jo, v tom Tuzexu. Nebo jsem dostala novou bundu zimní, světle modrou s kožíškem okolo kapuci, tak to bylo prostě v těch 12–13 letech úplně něco úžasného. To prostě tady nebylo, tak jsem měla něco jiného, to se nosilo svátečně.

→ 5. kapitola:**Práce na gynekologickém oddělení (1975–1989)**

Jako sestra na gynekologii – já jsem nastupovala na tu gynekologii, takže jsem se zapracovala. Tam bylo na oddělení 42 lidí. To jsme makali, to bylo strašně... Tam byly pokoje po devíti, po desíti, to bylo hrozný. To v dnešní době se nedá porovnat, když jsou dvoulůžáky, maximálně třílůžáky, tak to už je hodně, ale v té době tam na té gynekologii bylo 10 lůžek na jednom pokoji. Takže si vezměte, když to bylo na porodnici, kolik tam bylo dětí.

Byly tam třeba i děti, který se dávaly do adopce. Víím, že se tam jednou narodily dvojčata nebo trojčata, to už potom... Císařský řez, x, x císařských řezů, taky člověk vždycky byl rád, že to dítě se narodilo, že brečelo, že bylo v pořádku. Ale byl i opak, jakože se dělal císařský řez, že to bylo špatný, že se potom muselo rozdýchávat a různý.

Antikoncepce. Nebrala jsem antikoncepci, já jsem žádnou antikoncepci nepoužívala, takže to byla taková domluva mezi mnou a manželem. Ze začátku to nebylo jen tak dostupný, jako jen tak. Člověk si dával bacha, jak se říkalo. A potom v pozdější době se to asi rozvinulo, v těch já nevím... když já jsem nastoupila, tak to bylo hodně ještě omezený v té době. Po těch možná 15 letech, co jsem chodila do práce, tak potom se rozvíjela antikoncepce. A víím, že chodily k nám na ambulanci třeba pro Postinor hodinu nebo dvě hodiny po, jak se říkalo, takže se dávaly recepty, anebo rovnou tablety, když přišly na ambulanci.

→ 6. kapitola:**V 68. roce jsem zrovna začala menstruovat**

1968 si vybavuju, to jsem zrovna spala u mojí kmotry v létě, no kolik mně bylo, mně bylo 11, to jsem zrovna začala menstruovat těsně předtím. No a víím, že mamka potom přiběhla, můj brácha měl jít na vojnu. Tak to měla strach, co bude, tak to přiběhla, si pamatuju, jak přiběhla za náma nahoru k té kmotře. Protože ona bydlela u kostela přes most moje kmotra, tak možná, nevím, 200 metrů od bytu, kde jsme bydleli my, kde měli naši byt. To přiběhla a říkala, co se děje. A my jsme v noci se probudily s tou kmotrou, to si pamatuju, a slyšely jsme nějaký hučení, a tam teče Rolava, tak jsme si říkaly, co to je. Rolava hučí takhle, nebo co se děje, kameny nějaký. Co se děje? A to byly tanky, to jely tanky.

→ 7. kapitola:**V roce 1989 se mi narodila dcera, tak jsem měla jiné starosti**

Já jsem v roce 1989 porodila tu mladší dceru v únoru, tak jsem byla doma na mateřský, jak to bylo v tom listopadu tenkrát. A víím, že manžel byl doma, ten seděl celý týden jenom u televize. Jo, tak já jsem to brala tak nějak... Já jsem měla jiné starosti, než co ten rok... Já jsem byla tři roky na mateřský a měla jsem starosti okolo dětí.

Já jsem ten život brala tak, jak je. Že to musím brát, se prokousávat.

Já plány do budoucna? Já už nic neplánuju. Teď se věnuji vnoučatům, když je potřeba, babi, upeč... Prostě to, co přijde, tak to beru tak nějak s pokorou.

Konec příběhu:

Paní Eva žije v rodinném domě v Nejdku, od roku 2018 je v důchodu a věnuje se vnoučatům, zahradě a hudbě. Hrávala na housle, kytaru i citeru a dodnes zpívá ve sboru jako tenorka. Její velkou láskou jsou ruční práce, zejména paličkování.

